

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATA PE SAPTAMANA SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

† ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Corneliu Botez.—Competința agenților polițienesci de a face executarea cărților de judecată și sentințelor date de tribunal asupra acestor cărți în acțiunile imobiliare de competența judecătorului de ocol.

Jurisprudența Română.—Curtea de Apel din Iași, secția I.—Vânzare de denariate.—Rezilierea contractului.—Petrol.—Predare.—Natura esențială a termenului.—Executare coactivă sau judecătorească.—Notificare. (Societatea Petroliferă Italo-Română cu B. Blum).

Tribunalul Suceava.—Judecată prin arbitrii — Pact compromisoriu.—Revocarea arbitriilor.—Stingerea obligațiunei. (Ch. V. I. Anita ș. a. cu A. Richer).

Necrolog.—Ioan Nemet.

Competința agenților polițienesci de a face executarea cărților de judecată și sentințelor date de tribunal asupra acestor cărți în acțiunile imobiliare de competența judecătorului de ocol.

(Observațiuni asupra sentinței trib. Ilfov S. I. Civ. cor. din 16 Martie 1923).

În „Dreptul” No. 15 dela 29 Aprilie 1923, s’a publicat sentința Trib. Ilfov S. I. Civ. cor. din 16 Martie 1923, care a avut a se pronunța asupra chestiunei de a se ști dacă agenții polițienesci au dreptul de a efectua evacuări și deposedări în materie imobiliară de competența judecătorului de ocol. Tribunalul rezolvă negativ această chestiune întemeindu-se pe dispozițiunile art. 38 combinat cu art. 109 L. J. Ocoale. Obiectul litigiului în speță era o acțiune în evacuare în baza unui contract de locațiune, admisă prin cartea de judecată, contra căreia s’a îndreptat contestația, cu prilejul executării ei, între alte motive și pe acela de incompetență a agenților polițienesci care procedase la executare.

Tribunalul a admis contestațiunea și a anulat urmărirea pe următoarele considerente: „că, într’adevăr, legiuitorul legii organizării judecătorești, a mărginit în mod precis prin art. 38 competența executării cărților de judecată și sentințelor date în apel asupra lor, numai pentru executări de creanțe civile și comerciale prevăzute de art. 38, hotărâtor că competența judecătorilor de ocoale este conform regulilor stabilite de art. 455-465, 610-620 pr. civilă; că, în legea judecătorești în mod clar și precis, nu există vre’un articol care să se raporteze și la art. 597, 598

și 599 din zisa procedură; se vede lămurit că, din voința legiuitorului, interpretarea și aplicarea art. 38 nu rezultă că scopul și voința legiuitorului că deposedările, evacuările, expulzările din imobile să se efectueze de agenți polițienesci; că într’adevăr, legiuitorul prin art. 66 din legea judecătorilor, atribuie facultatea pentru părțile reclamante, ca îndeplinirea procedurii cu chemarea părților la judecată la orașele urbane poate să se facă și prin comisarii și subcomisarii de poliție și prin oficiul portăreilor, nicăeri însă în această lege nu este o dispoziție în sensul că agenții polițienesci să aibă dreptul a efectua evacuări de chiriași; că, este atât de adevărat în fapt și în drept că, un agent polițienesc nu poate să-și însușească titlul de Portărel și de agent al forței publice; dimpotrivă art. 599 pr. civ. dispune și ordonă că Portărele, agent judecătorec, să fie la deposedări și evacuări însoțit de un comisar de poliție sau subcomisar ajutorul său, astfel că executarea cu expulzarea apelantului din lucrul închiriat este ilegală”.

De oarece socotim această soluțiune greșită, vom face o scurtă analiză a temeiurilor date de tribunal, stabilind adevăratele principii care cărmuiesc materia.

În primul rând observăm că aplicațiunea art. 38 L. J. Ocoale nu-și avea locul ei în speță, de oarece e străin de ea raportându-se numai la măsurile de asigurare ce judecătorii de ocol sunt în drept să ia în marginele competenței lor, conformându-se regulilor de procedură civilă, iar nu și cu ocaziunea unei executări silite. Era deci firesc ca acest text să trimită la art. 455-465 și 610-620 pr. civ. care tratează materia popririi și a sechestrului provizoriu, nu și la dispozițiile art. 597-599 din aceeași procedură care prevede modul de executare privitor la predarea silită a nemiscătoarelor în baza hotărârilor judecătorești rămase definitive și investite cu formulă executorie.

Pentru ca rânduelile cuprinse în acest text să poată fi aplicate în mod logic, trebuiau puse în concordanță cu dispozițiunile numai ale textului art. 109 L. J. Ocoale care constituie sediul materiei executării silite în pricinile de competența judelei de Ocol.

Acest text se exprimă în termeni generali:

„Executarea cărților de judecată și a sentințelor date asupra unor asemenea cărți se face conform regulilor din procedura civilă:

„In comunele urbane, de comisarii de poliție sau de portărei.

„In comunele rurale de însuși judecătorul de ocol sau cu delegațiunea lui de stagiar — astăzi ajutorul de judecător — sau administratorul de plasă.”¹⁾ Art. 109 L. J. Ocoale nedistingând, aceste organe posedă calitatea de agenți executori ca și portăreii, atât în materie mobilă cât și imobiliară.

Această competență a lor încetează numai în cazul când e vorba de urmărirea și vânzarea unui bun nemiscător, cu exceptarea executării ordonanțelor de adjudecare silită a pământurilor în întindere până la 3 hectare fără clădiri (art. 110 L. J. Ocoale; art. 100-110 reg. L. J. Ocoale).

Art. 110 al. final L. J. Ocoale se rostește: „orice altă vânzare de nemiscătoare se va face prin tribunalul județului conform regulilor ordinare”.

Așa dar, pentru orice alte vânzări — iar nu și cu privire la predarea silită asupra unui nemiscător, — se aplică art. 372 pr. civ. care prevede că executarea silită atât la tribunale cât și la Curți, se va face de către agenții de executare alăturați pe lângă aceste instanțe judecătorești, adică de portărei.

Executarea cărților de judecată ale judeului de ocol se poate face atât prin administrațiune, cât și prin agenții de urmărire ai tribunalului, la facultatea părții câștigătoare.

Competința atribuită agenților administrativi datează de la primele organizări ale justiției de pace.

O găsim atât în Cartea I a procedurii civile (art. 25), abrogată prin legea organică a judecătorilor comunale și de ocoale din 1879 (art. 77 și urm.), cât și în legile modificatoare din 1894 (art. 47) și 1896 (art. 94 și 95).

Până la alcătuirea legii judecătorilor de pace din 1894, prin care s'au desființat judecătorii comunale, judecătorii de ocol nu aveau competența de a statua în materie imobiliară, când se punea în discuțiune însuși dreptul de proprietate.

Prin art. 8 din această lege, li s'a dat competența de a judeca și în această materie până la concurența de 5 hectare, pentru locurile fără clădiri în comunele rurale.²⁾

Prin art. 62 L. J. Ocoale din 1896 li s'a întins această competență, pentru acțiunile în revendicare și în genere orice acțiune imobiliară până la valoarea de 1500 lei capital inclusiv sau 150 lei venit, valoare sporită treptat prin legile din 1908 și 1921.

Pentru întâia oară, sub imperiul L. J. Pace din 1896 s'a ivit controversa dacă agenții administrativi sunt competenți a executa cărțile de judecată privitoare la acțiunile imobiliare.

Această controversă se datora împrejurării că art. 95 din acea lege cuprindea un alineat care se rostea astfel:

„Se exceptează executarea asupra imobilelor, care nu se poate face decât prin agenții de urmărire ai tribunalului și în sarcina părții condamnate”.

1) Atribuțiile administratorului de plasă, au fost mărginite prin legea pentru modificarea l. org. com. rural. din 1 Aprilie 1910, numai în materie mobilă de valoarea de 51-100 lei inclusiv independent de cheltuielile de judecată (art. 194 al. 4.).

2) Cpr. lucrarea noastră „Cotroversele Legii Jud. de pace” 1899 p. 99 și urm.

De aci îndoiala, dacă, sub imperiul vechei legi, agenții administrativi mai păstrau competența de a face executarea, când avea de obiect o expulzare din imobil — de pildă, în materie de locațiune, sau predarea lui, în materie de succesiuni și împărțeală, cum și în acțiunile posesorii.

Față de termenii absoluți ai textului, noi am înclinat pentru părerea contrarie.¹⁾

Chestiunea se ridicase în parlament și cu prilejul votării legii jud. de pace din 1896 de D-l C. I. Nicolescu, fără ca însă D-l Ministru al Justiției Al. Marghiloman, caruia se cunoștea importanța ei, să-i fi dat o deslegare.²⁾ Ministerul Justiției care era preocupat de chestiune încă din 1902, când a cerut președinților de tribunale a-i comunica norma urmată de judecătorii, de abia în 1906 a revenit asupra ei, când în puterea art. 122 L. J. Ocoale din 1896, care îi da dreptul să elucideze dificultățile ce legea le întâmpina în aplicarea ei, a dat circulara No. 21197/906 prin care a curmat nedumerirea în sensul că portăreii sunt în drept a face executarea atunci când are de obiect urmărirea și vânzarea imobilelor; când însă e vorba de predarea silită a unui imobil, cum ar fi punerea în posesiune în baza unei cărți de judecată dată asupra unei acțiuni posesorii, revendicări, partagii, etc., executarea poate fi făcută și prin administrație, după alegerea părții. — Argumentele de text însă lipseau.

Legiuitorul urmărind scopul de a pune la îndemâna populațiunii o justiție promptă și puțin costisitoare, circulara Ministerului se rezema în special pe această împrejurare. Considerațiunea era puternică, dar se isbea de litera prohibitivă a textului art. 95 care a dat naștere controverselor, din cauza termenilor lui negativi, creând o stare de drept în discordanță tocmai cu acel spirit de ocrotire ce era presupus că l'a călăuzit.

Legiuitorul din 1908 a tăcut însă controversa. Acesta pe de o parte a întins competența agenților administrativi, în materie de executare, și în privința sentințelor date de tribunal în apel sau recurs asupra cărților de judecată și a suprimat, în același timp, și art. 95 al. ultim. L. J. Ocoale din 1896 care provocase controversa, revenindu-se astfel la normele anterioare, după care în materie posesorie, de partaj și locațiune, acești agenți se bucurau de o competență nestirbită.

Așa fiind, nu se mai poate susține cu temei, sub imperiul actualei legi a judecătorilor de ocoale, că agenții polițienesci nu pot proceda la predarea silită a unui imobil, în cazul prevăzut de art. 597-599 pr. civilă. Iar dacă art. 599 pr. civ. pretinde ca portăreii, în deposedări și evacuări, ca agent judecătorec să fie însoțit și de un agent polițienesc, textul vizează ipoteza când partea recurge la oficiul portăreilor spre a face executarea.

Dacă totuși partea va recurge la comisarul de poliție sau la judecătorul de ocol, spre a face executarea, art. 109 L. J. Ocoale care le acordă competența de a executa, necerând o asemenea formalitate, nu se poate constitui, cum afirmă tribunalul, un motiv

1) V. „Codul de ședință Jud. de Ocol.” 1908 p. 1133 și urm.

2) Loco cit. mai sus.

de anularea urmării din neobservarea unei cerințe neprevăzută de legea organică a judecătorilor de ocoale, ca și de regulamentul care o completează (art. 99.).

Cu aceste explicațiuni, socotim chestiunea elucidată definitiv. 1)

Corneliu Botez

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

CURTEA DE APEL DIN IAȘI

Secția I

Audiența de la 8 Aprilie 1922

Președinția D-lui D. Volanschi, Prim-Președinte

Societatea petroliferă Italo-Română cu B. Blum

VÂNZĂRI DE DENARIEATE ȘI LUCRURI MOBILE. — RIDICAREA LA TÎMP A LUCRULUI VÂNDUT DE CĂTRE CUMPĂRĂTOR. — REZILIEREA CONTRACTULUI DE VÂNZARE. — ART. 1370 C. CIVIL ȘI 67 C. COM. PETROL. — VÂNZARE DE. — TERMENUL CONVENȚIUNII. — NATURA ESSENȚIALĂ A TERMENULUI. — DACĂ CUMPĂRĂTORUL POATE SĂ RAPORTEZE LA FINELE CONTRACTULUI PREDAREA CANTITĂȚII DE PETROL PE CARE N'A RIDICAT-O LA TERMENELE PREVĂZUTE. VÂNZARE COMERCIALĂ. — EXECUTARE COACTIVĂ SAU JUDECĂTOREASCĂ. — NECESITATEA UNEI PREALABILE NOTIFICĂRI. — ART. 69 C. COM.

1. Pactul comisoriu legal prevăzut de art. 1370 c. civil cu privire la vânzările de denarierate și lucruri mobile nu se aplică și în materie comercială, de oare-ce rezilierea contractului de vânzare în cazul când cumpărătorul nu ridică în termen lucrul vândut, este reglementată de dispozițiunile art. 67 c. com.

2. În materie de vânzare de petrol, termenul convențiunei fiind esențial, cumpărătorul nu poate să raporteze la finele contractului predarea cantității de petrol pe care n'a ridicat-o la termenele succesive prevăzute în contractul de vânzare.

3. Partea care nu a făcut notificarea cerută de art. 69 c. com. nu poate să procedeze la executarea coactivă prevăzută de același text de lege, și nu poate cere această executare nici pe cale judecătorească, de oarece lipsa de notificare face pe partea care și-a îndeplinit obligațiunea sa, de a nu putea recurge la o executare coactivă, deci și judecătorească, pentru motivul că scadența termenului produce o prezumție absolută de renunțare.

No. 19.—Admisă opoziția făcută de societatea petroliferă Italo-Română, în contra deciziunii comerciale a Curții de Apel din Iași S. I No. 25 din 28 Septembrie 1921 în proces cu B. Blum.

Curtea,

Având în vedere opoziția declarată de Societatea petroliferă Italo-Română în contra deciziunii comerciale

1) V. în acest punct și lucrarea noastră „Noul Cod de ședință Jud. de Ocol II 1922 No. 2100“.

a acestei Curți No. 25 din 28 Septembrie 1921, prin care s'a admis în parte apelul, s'a reformat în parte sentința Tribunalului Bacău, Secția I No. 28 din 1920, și s'a obligat Societatea petroliferă Italo-Română să predea lui B. Blum cantitatea de 268.846 kilograme țitei, și s'a respins ca nesuștinut apelul declarat de Societatea petroliferă Italo-Română în contra menționatei sentințe.

Având în vedere concluziunile părților, precum și actele aflate la dosarul cauzei;

Având în vedere că, din cuprinsul scrisoarei cu data de 14 August 1919 adresată de Societatea petroliferă „Italo-Română“ lui B. Blum, se constată că: Societatea a vândut lui B. Blum 30—40 vagoane de țitei de Câmpeni predabile 6—8 vagoane în fiecare lună, cu începere de la 14 August 1919, cu prețul de 2500 lei fiecare vagon de 10 tone, marfa predată la stațiunea de încărcare de la Lunca, în vasele trimise de cumpărător. Se face o bonificare de 100 lei pentru fiecare vagon predat la Câmpeni, în vasele trimise de B. Blum. Prin actul de vânzare se stipulează că plata țiteiului se va face anticipat la sediul Societății din București. La data contractului, Societatea a primit suma de 10.000 lei prețul a 4 vagoane țitei de predat.

În luna August, B. Blum n'a ridicat nici o cantitate de țitei, iar în lunile următoare a ridicat următoarele cantități: Septembrie 2, 2991 kgr., Octombrie 2, 3501, Noembrie 3, 7795, Decembrie 3, 6750 și Ianuarie 1920, 1.0117 kgr. în total 13.1154 kgr. Prețul țiteiului primit de la Societate, B. Blum a plătit în total suma de 40.000 lei, care reprezenta valoarea țiteiului ce i s'a predat, rămânând un sold de lei 6.973.05 în favoarea sa. Aceste fapte rezultă din extrasul de cont al Societății B. Blum, la 5 Mai 1920, notifică Societății „Italo-Română“ ca în termen de două luni de la primirea notificării să-i pue la dispoziție restul de 271.529 kgr, țitei, și tot odată îi face cunoscut că a depus la Banca Națională suma de 59.999 lei, care împreună cu suma de 9883 lei, pe care pretinde că o are la Societate, reprezintă prețul țiteiului nepredat. Societatea răspunzând la această notificare că contractul a expirat la 15 Ianuarie 1920, refuză de a preda cantitatea de țitei cerută de B. Blum.

Având în vedere că, B. Blum, în urma refuzului Societății de a-i preda restul de țitei, la 27 Mai 1920 întentează acțiune în contra Societății Italo-Română prin care cere ca să i se predea cantitatea de țitei prevăzută în notificarea arătată mai sus, acțiune care a fost admisă în parte prin deciziunea care este atacată cu opoziție de Societatea „Italo-Română“.

Având în vedere că, Societatea Italo-Română susține că: convenția de vânzare din 14 August 1919 s'a desființat de drept la expirarea termenului, întrucât fiind vorba de o vânzare de denarierate, se aplică art. 1370 c. civ, care prevede rezilierea de drept a contractului în favoarea vânzătorului; că, în materie de vânzare de petrol, termenul convențiunei este esențial.

Având în vedere că, B. Blum susține că Societatea a convenit la prelungirea contractului peste termenul de 14 Ianuarie 1920, prelungire pe care o deduce din cuprinsul scrisoarei cu data de 21 Ianuarie 1920, semnată C. Mendele, reprezentantul Societății, către Antipa, și prin care i se spune că B. Blum a vărsat bani

pentru două vagoane țiței, care vor fi predate fără întârziere; în scrisoare se adaugă că, B. Blum să fie preferat la predare, de oarece dânsul a rămas în urmă cu ridicările;

Având în vedere că, art. 1370 cod. civ. stabilește principiul că, la vânzări de denariate și de lucruri mobile, vânzarea se va rezolvi de drept și fără interpelațiune, în folosul vânzătorului, după expirarea termenului pentru ridicarea lor;

Având în vedere că, chestiunea care urmează a fi discutată este aceea de a se ști dacă pactul comisoriu legal prevăzut de art. 1370 c. civ., se aplică în materie comercială;

Având în vedere că, înainte de promulgarea codului comercial din 1887, dispozițiunea art. 1370 se aplica și în comerț, unde punctualitatea executării contractelor este necesară pentru a asigura o circulație rapidă a mărfurilor, și a se evita pierderile din cauza fluctuațiunii prețurilor, etc.; că, după promulgarea codului de comerț din 1887, art. 1370 nu se mai poate aplica în materie comercială, pentru motivul că rezilierea contractului de vânzare în cazul când cumpărătorul nu ridică în termen lucrul vândut, este reglementată de dispozițiunea art. 67 c. com.;

Având în vedere că, art. 67 c. com. acordă rezilierea atât vânzătorului cât și cumpărătorului, cu condițiunea ca vânzătorul sau cumpărătorul, mai înainte de expirarea termenului fixat pentru executarea convențiunii, să ofere celeilalte predarea lucrului vândut sau plata prețului, și aceasta nu-și îndeplinește la termenul fixat obligațiunea sa; că, Societatea Italo-Română n'a făcut oferta prevăzută de art. 67 c. com. astfel că, nu poate beneficia de rezilierea de drept edictată de acest articol;

Având în vedere că, contractul de vânzare, astfel cum s'a arătat, e un contract cu predări succesive, care trebuiau să fie executate în șase luni, cumpărătorul fiind obligat de a plăti prețul anticipat; că, în acest contract astfel cum a fost încheiat, rezultă că termenul este esențial pentru fiecare predare; și acest caracter al termenului rezultă din natura afacerilor pe care le face vânzătorul de petrol, care nu-i permite din cauza variației prețurilor, a necesității de a desface petrolul, și a imposibilității materiale de a reține în rezervoarele sale mari cantități de petrol, pentru a le pune la dispoziția cumpărătorului, în cazul când acesta la termenele fixate, a ridicat numai parte din cantitatea la care avea drept; că, prin urmare, cumpărătorul nu poate să raporteze la finele contractului predarea cantității de petrol pe care n'a ridicat-o la termenele succesive prevăzute în contractul de vânzare;

Având în vedere că, conform principiului stabilit de art. 69 c. com., în caz când termenul stipulat într'un contract de vânzare a unui lucru mobil este esențial naturii operațiunii, partea care voeste executarea convențiunii, fără să ție seamă de expirarea termenului stipulat în favoarea sa, trebuie să încunostiințeze pe cealaltă parte în termen de 24 ore dela expirarea termenului; că, chiar în acest caz vânzarea lucrului nu se poate face decât a doua zi după încunostiințare; că, partea care n'a făcut notificare, nu poate să procedeze la executarea coactivă prevăzută de art. 69 c. com. și nu poate cere această executare nici pe cale judecăto-

reasă; că, lipsa de notificare, face pe partea care și-a îndeplinit obligațiunea sa, de a nu putea recurge la o executare coactivă, deci și judecătorească, pentru motivul că scadența termenului produce o prezumție absolută de renunțare (Vivante t. IV No. 1706 ed. fr.);

Având în vedere că, după cum s'a arătat, termenul fiind stipulat în favoarea Societății Italo-Română, B. Blum nu ar fi putut uza de o executare coactivă, și cu atât mai puțin nu poate recurge la o executare prin Justiție; că, admitând că termenul ar fi fost stipulat și în favoarea sa, B. Blum ne făcând însă la fiecare termen de predare notificare prevăzută de art. 69 c. com., nu poate recurge la executarea contractului pentru restul de țiței pe care nu l-a ridicat; că, renunțarea sa rezultă, după principiile expuse, din faptul că la termenele succesive a operat ridicări de țiței, fără a se conforma dispozițiilor stabilite de art. 69 c. com., că, după cum s'a arătat, B. Blum, conform convențiunii, era obligat de a plăti anticipat prețul țițeiului pe care voia să-l ridice; or, după cum se constată din extrasul de cont prezentat de Societatea Italo-Română, precum și din conchiziile puse de B. Blum, dânsul la nici un termen n'a plătit prețul pentru întreaga cantitate de petrol la care avea dreptul; că, după cum s'a stabilit, executarea convențiunii nu poate fi cerută de cât de partea care și-a îndeplinit propriile sale obligațiuni; iar oferta prețului, prin depunere la Banca Națională la 3 Mai 1920, este tardivă, de oarece termenul în acest contract este determinant;

Având în vedere că, B. Blum a susținut că, părțile au executat contractul peste termenele prevăzute, amânându-se termenele de ridicare succesive fără nici o protestare din partea vânzătorului; că, prin scrisoarea din 21 Ianuarie 1920, Societatea a admis ca B. Blum să primească țițeiul pe care nu-l ridicase, că Societatea prin diferite scrisori se scuza față de B. Blum, că n'a putut preda țiței la unele transporturi trimise pentru încărcare;

Având în vedere că, din scrisoarea din 21 Ianuarie 1920, a cărei conținut a fost relatat mai sus, nu se poate deduce că Societatea a înțeles ca să proroge contractul; că, singura interpretare logică ce se poate da este aceea că: pentru predarea celor două vagoane de țiței, i se acorda o preferință pe care o justifica prin faptul că B. Blum a rămas în urmă cu ridicările; din această motivare nu se poate trage concluzia că, Societatea a consimțit la o prelungire a contractului, de oarece, în acest caz, s'ar fi determinat un termen de predare a restului de țiței, Societatea ne putând rămâne la discreția lui B. Blum; că, această vânzare nu poate fi considerată decât ca un nou contract;

Că, alegațiunea că Societatea Italo-Română a consimțit ca executarea să se facă peste termenele stipulate, nu e cu nimic dovedită, și nu rezultă din nici o împrejurare a afacerii;

Având în vedere că, prin scrisoarea din 21 Decembrie 1919, adresată de Societate lui B. Blum, rezultă că, B. Blum s'a plâns că, prezentându-se la depozitul din Luncani n'a putut face încărcarea, depozitul fiind aproape gol; că, Societatea îi promite că va cerceta împrejurările, recunoscând că ar fi o culpă din partea reprezentantului Societății, în cazul când ar fi fost înștiințat că va ridica Sâmbătă.

Tot prin această scrisoare îi comunică că, la pomparea de probă de azi dimineață, s'a spart conducta, și din cauza reparației predarea nu se va putea face decât Miercuri.

Având în vedere că, în Decembrie 1919, B. Blum a ridicat 3.6750 kgr. țiței; că, din scrisoare rezultă pentru predarea din Decembrie 1919 o întârziere de câteva zile cauzată de un accident; iar nici de cum consimțământul Societății că executarea poate avea loc pentru restul de țiței peste termenul stipulat în contract;

Având în vedere că, din faptele expuse rezultă că opoziția făcută de Societatea Italo-Română fiind întemeiată, urmează a se retracta deciziunea Curtii, a se admite apelul Societății, a reforma sentința Tribunalului, și a se respinge acțiunea intențată de B. Blum, precum și apelul pe care l'a declarat.

Pentru aceste motive, redactate de D. Prim-Președinte, admite opoziția.

Semnați: *D. Volanschi, D. G. Lupu, N. N. Gane. N. Haralamb*

TRIBUNALUL SUCEAVA

Audiența de la 27 Februarie 1923

Președinția d-lui Ioan M. Ionescu

Ch. V. I. Anita s. a. cu A. Richer

JUDECATĂ PRIN ARBITEL.—PACT COMPROMISORIU.—ART. 342 PR. CIV. COMPETINȚA.—DEROGARE.—ORDINE PUBLICĂ.

JUDECATĂ PRIN ARBITRIL.—REVOCAREA ARBITRILOR.—CERERE DE COMUN ACORD.—ART. 369 PR. CIV.

JUDECATĂ PRIN ARBITRIL.—NEÎNȚELEGERIILE ÎNTRE DESEMNAREA ARBITRILOR.—STINGEREA OBLIGAȚIUNEL.—ART. 1156 C. CIV.

1. Pactul compromisoriu fiind numai clauza prin care două sau mai multe părți convin a se supune judecării unor arbitri, iar nici de cum actul de compromis—propriu zis—prin care ele desemnează însăși persoana arbitrilor, urmează că sancțiunea din art. 342 pr. civ. nu se poate referi de cât la acest din urmă caz.

2. Competința atribuită prin lege instanțelor judecătorești interesând ordinea socială și buna administrație a justiției nu se poate deroga de la acest principiu de cât în cazurile anume prevăzute de lege.

3. Tocmai în virtutea acestui principiu părțile, care au recurs la calea arbitrajului, pot de comun acord să ceară revocarea arbitrilor, iar moștenitorii, în caz de deces a uneia din părți, se pot și ei adresa instanțelor ordinare potrivit facultății ce le este acordată prin art. 369 al. ult. pr. civ.

4. Când executarea obligațiunii, stipulată de părțile contractante, de a recurge la calea arbitrajului, devine imposibilă din cauza neînțelegerii ivită între moștenitori de a desemna per-

soana arbitrului, obligațiunea se stinge conform art. 1156 al. ult. c. civ. și ar fi o adevărată denegare de dreptate ca tribunalul, în acest caz, să-și decline competența, căci ar sustrage pe moștenitori de la judecătorii lor firești.

Tribunalul.

Asupra incidentului de incompetență ridicat de părât;

Având în vedere că, în susținerea acestui incident, părâtul arată că prin art. 13 din contractul de asociație ce a încheiat cu def. V. Bălăoi, a convenit — ca orice neînțelegere dintre ei precum și lichidarea societății să se aplaneze prin bună învoială; iar în caz contrar să recurgă la arbitrii, numind ficare câte o persoană; și cum această convențiune are putere de lege între părți, ele sunt obligate să o respecte, ca și judecătorii chemați a le judeca;

Având în vedere că, reclamantii în combaterea incidentului, susțin, în primul rând, că, întrucât pactul compromisoriu, invocat de părât, nu arată numele arbitrilor, cum și contestațiunile născute sau ce s-ar putea naște și pe care aceștia au a le judeca, pactul este nul, conform art. 342 pr. civ.;

* Considerând că, dacă până la 1900 redacțiunea art. 342 pr. civ. a dat, în adevăr, loc la mari discuțiuni, asupra chestiunii de a se ști — dacă pactul compromisoriu era sau nu valabil, — de la 1900 încoace însă, odată cu modificarea procedurii, această controversă a fost definitiv tranșată, în sensul că pactul compromisoriu e pe deplin valabil, — după cum se și exprimă chiar în expunerea de motive raportorului legii, — acest text votându-se fără nici o modificare (în acest sens vidi și Cas. III, 20 Sept. 1906, B. p. 1484);

Considerând că, sancțiunea prevăzută de art. 342 pr. civ. nu se referă decât la compromisul propriu zis, sau actul de compromis prin care părțile urmează a arăta, în adevăr — sub pedeapsă de nulitate — numele arbitrilor și contestațiile ce au a judeca;

Că, pactul compromisoriu consistând numai în obligațiunea părților de a se supune judecării unor arbitrii în privința contestațiunilor ce se vor ivi între ele, — un asemenea pact neavând drept cauză determinantă însăși persoana arbitrilor, — el există și e perfect valabil și atunci când aceștia nu au fost desemnați în chiar momentul încheierii lui; — arbitrii putând fi numiți și mai târziu, când se vor ivi contestațiunile ce au a fi supuse judecării lor;

Că, a decide altfel, o asemenea clauză n'ar mai prezenta nici o utilitate (N. Polizu-Micșunești Dr. 8 1913; T. Arbitral, Buc. 1 Dec. 1913, Dr. 76 din 1914; și C. Buc. I, 11 Martie 1915, Dr. 49 din 1915) — așa încât din acest punct de vedere pactul compromisoriu prevăzut în art. 13 din contractul mai sus arătat e perfect valabil;

Având în vedere că, în combaterea acestui incident reclamantii au mai susținut că, chiar dacă ar fi valabil pactul compromisoriu invocat de părât, în practică însă el nu se poate executa, din cauza neînțelegerii dintre moștenitori asupra persoanei arbitrului, — la care părâtul opune că, reclamantii uită sau, cu intențiune, nu voiesc să țină seamă de dispozițiunea art. 12 din contract, care prevede în mod special cazul de moarte al

unui asociat, când societatea continuă cu moștenitorii săi, care vor respecta contractul în toate condițiunile lui și vor fi reprezentați printr'un singur delegat, chiar dacă între succesori ar fi minori, — și cum acest delegat a fost desemnat de moștenitori în persoana d-lui Coșt. Goian, acesta are dreptul a numi și arbitru, în numele lor, cu care urmează a se judeca;

Considerând că, dacă la prima vedere obiecțiunea făcută de pârât pare a fi concludentă, — în fond — însă ea este fundamental greșită atât din punct de vedere juridic, cât și din punctul de vedere al intențiunii părților contractante și mai ales al situațiunii de fapt în care se găsesc astăzi părțile litigante;

Că, dacă în adevăr, în momentul încheierii contractului s'a stipulat printre alte clauze și aceia cuprinsă în art. 12 — privitoare la cazul de deces a uneia din părți, iar în art. următor — 13 — s'a arătat modalitatea rezolvirii neînțelegerilor ce eventual s'ar ivi între ele, — această din urmă clauză însă nu se poate aplica, în chiar intențiunea părților, așa cum au formulat-o, decât în cazul când înainte de a muri def. V. Bălăoi, părțile ar fi recurs la această cale, — sau când, murind una din ele, ar fi rămas în urmă unul sau mai mulți moștenitori, care ar fi consimțit să se judece și ei pe calea arbitrajului, potrivit facultății ce le este acordată prin art. 369 al. ult. pr. civ.; — căci altfel dacă, în adevăr, părțile ar fi înțeles ca chiar moștenitorii lor să fie ținuți a respecta clauza privitoare la arbitraj, ar fi spus-o în mod expres și categoric, — înălăturându-se astfel orice echivoc asupra acestei obligațiuni, ceea ce nu s'a făcut;

Presupunând însă că o atare obligațiune ar putea să rezulte din cuprinsul articolelor 12 și 13 din contract, — este ea admisibilă în drept, și apoi executarea ei e posibilă, în fapt, în cazul de față?

Pomind dela principiul că competența atribuită prin lege instanțelor judecătorești interesând ordinea socială și buna administrație a justiției, nu se poate derogă prin convențiuni contrarii decât numai în cazurile unde un text de lege expres prevede aceasta;

Considerând că deși potrivit art. 339 pr. civ. persoanele care au liberul exercițiu al drepturilor lor „vor putea” să reguleze prin arbitri judecata pricinilor lor, această facultate însă departe de a constitui o regulă generală — art. 340 pr. civ. — ea nu devine obligatorie nici pentru părțile care au înțeles să uzeze de ea, și care de comun acord pot cere în urmă revocarea arbitrilor (art. 369 al. 2 pr. civ.) — cu atât mai puțin pentru părțile care nici nu au figurat măcar, cum e în speță, la încheierea compromisului (art. 369 al. ult. pr. civ.).

Că, dacă legiuitorul a edictat această din urmă dispozițiune a făcut-o tocmai spre a consfinți principiul că nimeni nu poate fi sustras, contra voinței sale, dela judecătoria săi firești, și care, în afară de o convenție contrară (cum de altfel se și exprimă chiar la început art. 369 „afară de altă învoire”) — ei nu sunt și nu pot fi decât judecătoria instanțelor ordinare, potrivit competenței ce le este acordată prin lege;

Că, admitând chiar că, moștenitorii def. V. Bălăoi ar consimți la pactul compromisoriu prevăzut de art. 13 din contract, dar nu cad de acord asupra persoanei arbitruului, — cum e în speță —; într'un asemenea caz,

clauza sus menționată de asemenea nu poate avea nici un efect, — pe de o parte, fiindcă delegatul Const. Goian, singur, n'ar putea transige în numele moștenitorilor fără un mandat special din partea lor prin care să fie împuternicit de a numi un arbitru; iar pe de alta — din imposibilitatea de fapt în care se găsesc de a desemna arbitru, după cum au declarat-o și astăzi în instanță, ceea ce face ca obligațiunea invocată de pârât de a se respecta pactul compromisoriu, să se stingă conform art. 1156 al. ult. c. civ., text ce se aplică nu numai la obligațiunile de a da, ci și de a face sau a nu face (Alexandresco. tom. VI pag. 817);

Considerând așa dar că, această obligațiune pe lângă că s'ar fi putut stinge prin însăși voința moștenitorilor — conform art. 369 al. ult., sus menționat, dar ea s'a și stins chiar prin imposibilitatea de fapt în care ei se găsesc de a o executa, — un declinator de competență din partea acestei instanțe, în acest caz, nu numai că ar sustrage pe moștenitori dela judecătoria lor firești, dar ar echivala și cu o adevărată denegare de dreptate.

Pentru aceste motive, redactate de d. Titu Stăcescu, judecător de ședință, respinge incidentul.

Semnați: *Ioan M. Ionescu, Titu Stăcescu*

† IOAN NEMET

În noaptea de 27 spre 28 Aprilie a. c., la Sanatoriul D-rului Antoniu s'a stins după o scurtă suferință, Ioan Nemet, unul dintre distinșii consilieri ai Înaltei Curți de Casație, Secția Ardelenească din București.

În ziua de 28 Aprilie, Înalta Curte de Casație și Justiție în Secțiuni-Unite a ținut să aducă distinsului dispărut piosul său omagiu de regret și recunoștință pentru serviciile aduse Justiției în cei două ani de când funcționa consilierul dispărut la acea înaltă instanță.

În sala Secțiunilor-Unite, Primul-Președinte al Înaltei Curți, d-l *Victor Romniceanu*, aducând la cunoștința Curței pierderea neașteptată a lui Ion Nemet, a rostit următoarea substanțială cuvântare în amintirea defunctului, fiind de față un numeros public și fratele dispărutului, Preotul Nemet, un distinș preot din Ardeal:

Iubiți colegi, Domnilor,

Ne-am adunat în această audiență solemnă, ca să vă anunț trista știre că iubitul și distinsul nostru coleg I. Nemet ne-a părăsit pentru totdeauna, ca, cu toți, să deplângem această prematură și neașteptată pierdere.

Pentru Justiție moartea lui este greu și adânc simțită, căci era unul din servitorii săi cei mai conștiincioși, harnici și pricepuți. Odată unirea făcută, acest bun român n'a stat la îndoială un singur minut ca să părăsească locul natal, casa sa, situațiunea sa materială înfloritoare, și să vină între noi ca, cu cunoștința legilor din teritoriile altă dată sub dominațiune streină, să contribuie la ridicarea prestigiului Justiției Române, la cimentarea și consolidarea noului Stat. Iubirea lui

de patrie, l'a făcut să îndure cu voioșie dificultățile vieții de aci și să-și impună sacrificii de tot felul pentru a putea rămâne între noi, ca să ia parte la opera comună. De aceea nu mă pot opri de a aduce omagiile mele de admirațiune acestui nobil caracter acestui distins patriot, acestui magistrat model.

Pentru noi, colegii, această moarte este o dureroasă pierdere, căci prin amenitatea caracterului său, prin delicatetea manierelor sale, prin bunătatea sufletului său, câștigase amicitia și simpatiile noastre ale tuturor, ceea ce ne face să simțim vii și ireparabile regrete.

Dar așa a voit soarta, i-a tăiat firul vieții, a avut însă îndurarea să aștepte ca cel puțin el să poată vedea realizat un vis de demult, visul nostru al tuturor: unirea tuturor Românilor.

În fața destinului inexorabil ne închinăm capul, păstrând iubitului și fostului nostru coleg o amintire nepieritoare,

*

Din partea Parchetului General al Inaltei Curți d-l Procuror General, iar din partea baroului d-l Avocat Xenii, au făcut în scurt bibliografia defunctului, relevându-i de asemenea marile lui merite juridice.

La ora 6, tot în acea zi, toți membrii Inaltei Curți de Casație, împreună cu d-l Ministru de Justiție I. Florescu, au asistat la serviciul divin ce s'a oficiat la Sănatoriu înainte de a porni corpul neînsuflit la Arad, orașul natal al distinsului consilier.

Cu un vagon pus la dispoziție gratuit de Stat, grație măsurii luată în acest sens, după intervenția Casației, de către d-l Ministru Moșoiu, corpul neînsuflit a fost transportat chiar în acea seară la Arad, iar Duminică la ora 4 a avut loc înmormântarea în acel oraș.

Inalta Curte de Casație în Secțiuni-Unite a delegat pentru a o reprezenta la această ceremonie din Arad pe d-nii Consilieri *Eftimie Antonescu* din partea completului Curții din vechiul Regat și pe d-l Consilier *Teodor Radu* din partea completului secțiunilor teritoriilor eliberate.

Înmormântarea în Arad a fost cu totul impozantă, făcându-i-se toate onorurile cuvenite în urma intervenției d-lui Prim-Președinte al Inaltei Curți către d-l Ministru de Justiție.

La ora 3 curtea caselor din Arad ale distinsului dispărut, unde rămășițele defunctului erau așezate, era arhi-plină de lume, mai de seamă în Arad și Timișoara s'a strâns acolo. Avocați, proprietari, orașeni, săteni, în mare număr din Arad și împrejurimi sau strâns la oaltă să dea ultimul salut acestui bun concetățean al lor și bun român.

Din Timișoara venise în acest scop, între alții, Primul Președinte al Curții de Apel, d-l Marta, reprezentând Curtea de Apel din acel oraș, înaintea căreia defunctul profesase în chip strălucit avocatura.

Tribunala din Arad în frunte cu d-l Președinte

Moldovanu, a fost prezent la această pioasă comemorare.

După serviciul divin, Protopopul local a ținut o cuvântare călduroasă comemorând faptele defunctului ajuns la cea mai înaltă treaptă judecătorească. După dânsul, în numele Ministrului Justiției, d-l Prim-Procuror Niculescu a exprimat regretele aceluși ministru, arătând cât de mare este pierderea pentru lumea noastră judiciară, căreia contribuția defunctului, mai ales pentru unificarea legislației în curs de efectuare, ar fi fost de mare folos.

În numele Inaltei Curți de Casație, d-l Consilier *Eftimie Antonescu* a rostit următoarea cuvântare:

*Nemângăiată Doamnă,
Îndurerată Frăți,
Întristată Adunare,*

Soarta nemiloasă care nu ne iartă pe nici unul din noi, în ceasul hotărâtor, s'a năpustit de data aceasta ca un trăsnet năpraznic asupra prea bunului și scumpului tovarăș de căsnicie, Ion Nemet, asupra fiului devotat al uneia din cele mai distinse familii din acest oraș, asupra colegului și prietenului iubit și stănat de toți, asupra împărțitorului de dreptate cunoscut în mod obștesc ca drept, priceput și integru judecător, asupra bravului și zdravănului român, ce-și cinstește neamul din care s'a născut.

Ion Nemet, ce neînsuflit stă azi în fața noastră, a fost din firile fericit plămădit de Dumnezeu. El întrupa în cheful cel mai splendid toate însușirile mari ale soțului bun, ale bunului factor familiar și social și mai presus de toate întrupa marile însușiri ale unui fiu drept credincios neamului său.

În sufletul lui mare vibra cu tărie însușirile frumoase cu care se distinge un om pe pământ: iubirea de aproapele, iubirea desinteresată de neam și de țară, iubirea pentru binele obștesc, iubirea ce se găsește sădită numai în firea ființelor de elită, în firea adevăraților sacerdoți ce oficiază cu sfințenie în marele templu al neamului.

Studiile fără de preget ce el a făcut în materia dreptului, l'a consacrat ca un eminent jurist; dorința de a ajuta și sprijini pe cei nevoiași, cum și afabilitatea și buna prietenie ce știa să însușească, l'au ridicat în stima, admirația și iubirea tuturor concetățenilor săi, în mijlocul cărora trăise aproape o viață întreagă.

În clipa când i s'a cerut să dea dovadă celei mai frumoase desinteresări și abnegații pentru neam și țară, n'a ezitat o clipă de a o face, n'a ezitat ca între întresele lui și ale țării lui să prefere pe acestea din urmă.

În ceasul cel mare al neamului, când eliberarea de sub jugul străin a fraților noștri sunase, și se înfăptuise, Ion Nemet, care luptase cu tot sufletul pentru realizarea ei, înțelege măreția momentului, face cel mai sublim gest, ce putuse face pentru neamul lui, acuma liber.

Lasă casă, lasă avere, lasă situația admirabilă ce-și creiase aici în Arad prin propriile lui merite, lasă pe ai familiei, lasă prietenii și cunoscuții, lasă deoparte in-

teresele sale personale ce-i puteau înlesni cu înbelșugare viața cea mai comodă aici în orașul său natal, răspunde chemării neamului, vine în Capitala României Mari ca, cu prețul tuturor sacrificiilor, să ducă greul dar frumosul rol de slujitor convins al neamului în „marele templu al dreptății“ țării lui, misiune pe atât de înaltă și de frumoasă, pe cât este de grea și de spinoasă.

Nemet primește din chiar primul moment locul de judecător la Inalta Curte de Casație și Justiție a României Mari, știind prea bine cât poate ajuta opera mare de justiție a neamului lui, prin experiența lui fecundă, prin cunoștințele lui neseceate, prin sufletul lui de iubire pentru tot ce aparține neamului său.

În acea mare clipă, Nemet se ridică în sferile cele mai senine ale vieții lui, vine să pue umărul său valoros la distribuirea dreptății tuturor ailor săi.

De aceea, întristată adunare, alături de cei mult scumpi lui, găsiți deplângând pierderea prematură a lui, o lume întreagă,

Înainte trupului neînsuflețit depun lacrimi de venerație toți împričinații de al cărui sprijin mărinimos au fost ajutați, depun lacrimi toți cunoscuții și prietenii lui; la lacrimile acestora se adaugă lacrimile fierbinți ale colegilor lui, ce l-au văzut stingându-se la datorie pentru țară și neam, întocmai ca un brav soldat la postul de onoare; lacrimile tuturor bunurilor români și a neamului românesc până dincolo de mormânt îl urmează.

Inalta Curte de Casație și Justiție a României întregite, mândră de a fi prenumărat printre distinsii săi consilieri, pe distinsul judecător Nemet, îi exprimă prin noi în ceasul din urmă toată admirația destoiniciei și abnegației lui; depune piosul omagiu de recunoștință și venerație pentru sprijinul valoros ce i-a dat în clipa cea mai înălțătoare a ființării ei, și a neamului nostru, când frumoasele lui cunoștințe, vasta lui experiență și dragostea ce a arătat neamului lui, a fost contribuția lui de toată ziua.

Numele lui va fi deapururea citat cu drag, între sprijinatorii de seamă ai acestei înalte instituțiuni, el va fi înscris pentru totdeauna în cartea sfântă a neamului printre dreptii și bunii lui judecători.

Iar în clipa când ne despărțim pentru totdeauna de un așa distins și neîntrecut coleg și prieten îți zicem:

Mergi liniștit la locul sfânt ce însăși virtuțile tale și faptele tale ți-au rezervat.

Mergi cu sufletul senin și plin de mulțumire că ți-a fost dată fericirea de a vedea lupta pentru libertatea neamului tău înfăptuită, și că ți-a fost dat să împarți dreptatea tuturor ailor tăi pentru care o viață întreagă ai luptat.

În ziua judecătoarei celei mari, vei putea spune cu mândrie că ți-ai făcut datoria cu prisosință și în deplină cunoștință, atât ca om cât și ca bun român.

Țara și neamul întreg, recunoscător devotamentului ce le-ai arătat, îți vor păstra vecinică amintire vie, ca unuia ce ai binemeritat acest distins omagiu.

Înaintea memoriei tale neperitoare ne încinăm cu toți și rugăm pe Dumnezeu,

Să-ți facă țărâna ușoară.

După d-l Antonescu a vorbit din partea baroului din Arad d-l Decan al Avocaților relevând meritele defunctului ca avocat, cât timp a profesat avocatura în Arad până la chemarea sa la Inalta Curte de Casație, iar din partea Sindicatului Viticulților a vorbit Directorul Sindicatului, din care defunctul făcea parte ca membru.

Un cortegiu impozant s'a format, toate autoritățile erau reprezentate prin șefii lor, iar armata a dat tot timpul onorurile militare până la locul de veci, în timp ce cortegiul era însoțit de o asistență cum rar s'a văzut în asemenea ocaziuni în Arad. Procurorii Tribunalului purtau decorațiile românești. Chipul cum concetățenii neuitatului dispărut i-au arătat recunoștința lor pentru sprijinul dat lor ca avocat, precum și modul cum Inalta Curte de Casație din mijlocul căreia a dispărut, a ținut să-i comemoreze amintirea au fost cu desăvârșire înălțătoare. Mare impresie a produs mai ales manifestarea cordială a Inaltei Curți de Casație, față de un neîntrecut coleg și jurist, arătând celor din Ardeal că știm să prețuim chiar după moarte în chip deopotrivă pe cei de dincolo ca și pe cei de aici, din moment ce activitatea lor pentru țară și neam este în adevăr folositoare, iar comemorarea unor asemenea distins elemente constituie un neuitat exemplu.

Aceasta pe de altă parte a servit drept o ușoară consolare soției și familiei fostului consilier, așa de greu lovită.

„Dreptul“ asociând din inimă regretele sale celor exprimate de Inalta Curte de Casație, transmite familiei îndurerate condoleanțele lui sincere pentru pierderea atât de prematură a unui valoros magistrat și fost distins avocat, ale cărui servicii ar fi putut fi încă multă vreme utile țării noastre și legiferării unite ce urmează a se face.

Administrația revistei roagă pe d-nii abonați în întârziere a'i trimite costul abonamentului rămas neachitat.